

lányát vette feleségül. Korlátlan politikai becsvágyával és kissé bohém életstílusával számos odaadó barátot szerzett, de sok ellene esküvő, elszánt ellenséget is. Diktatori hajlamaival és féltékeny természetével (képtelen volt méltányolni mások sikereit) Kasztner oktalan módon kisajátította magának az SS-szel való tárgyalás jogát. Lehet, hogy az SS titoktartásra vonatkozó utasítását tartotta szem előtt – „nem szabad kockáztatni az alku sikerét” –, mindenesetre a magyar zsidóság hagyományos vezetőjével csak akkor lépett kapcsolatba, amikor anyagi támogatásukra szüksége volt. Saját megdicsőülésének erős, tudat alatti vágyától fűtve valószínűleg abban reménykedett, hogy közel egymillió zsidó megmentőjévé lehet.

Brand – Kasztner egyik legközelebbi barátja és munkatársa a mentési akciókban – azt tartotta Kasztnerrel, hogy nem könnyű együtt dolgozni vele, szeret könnyelműsködni, és sokan „a valóságtól elrugaskodott, sznob intellektuel prototípusát” látják benne. Társaságban nehezen oldódott fel, és Brand szerint a *haluc* fiatalok körében is eléggé népszerűtlen maradt.⁴¹ Kasztner éles analitikus gondolkodású elme volt, de tehetsége nem párosult azzal az erős jellemmel, ami végső soron a nagy embert az átlagembertől megkülönbözteti. Mindazonáltal az SS-szel és főleg a Sonderkommandóval folytatott alkudozásai során sokszor nagy ügyességgel és bátorsággal képviselte a mentés ügyét.

Brand Joel az akkor magyar fennhatóság alá tartozó erdélyi Naszódon született 1907 áprilisában. Jó eszű gyerek letére félbehagyta tanulmányait; fiatal korában állítólag inkább a kalandok és a politika érdekelték. A wei-mari Németországban belekóstolt a baloldali mozgalomba, majd cionista eszméket tett magáévá. Még a náci hatalomátvétel előtt belépett a német kommunista pártba, és Tübingiában vezető beosztásba került.⁴² Bizonyos forrás szerint a Kominternnek is ügynöke volt egy ideig.⁴³ Feltehetően ebben a minőségében jutott el a Föld legkülönbözőbb tájaira, így az Egyesült Államokba, a Szovjetunióba, Japánba és a délteni szigetekre. Nem sokkal a hitleri hatalomátvétel után tért haza Erdélybe. Biss szerint Brandot kommunista múltja miatt utasították ki Romániából. Budapestre költözött, és feleségével, született Hartmann Hajnallal (Hansival) egy közepes nagyságú kesztyűgyárat tartott fenn. Noha a vállalkozás sikere eltérítette a Brand házaspárt korábbi tervétől, a palesztinai emigrálástól, továbbra is aktív cionista tevékenységet folytattak.

Az Anschluss és Lengyelország lerohanása után kezdtek menekültügyekkel foglalkozni, mentési és segélyezési akciókat szervezni. 1941 nyarán, amikor a magyar hatóságok kb. 16–18 000 „idegen” zsidót Galícia akkor megszállás alatt álló területeire telepítettek, személyesen is érdekeltek lettek a menekültek sorsának alakulásában. A kitelepítettek között